

SHRNUTÍ HLAVNÍCH ZÁVĚRŮ ANALÝZY VOLEB DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU 2019 VE VYSÍLÁNÍ FREKVENCE 1

Volby do Evropského parlamentu se konaly na území České republiky ve dnech 24. a 25. května 2019.

Vzhledem k tomu, že vysílání může významným způsobem ovlivnit politickou soutěž, Rada zadala agentuře FOCUS (FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.) vypracování monitoringu vysílání provozovatelů několika hlavních rádiových vysílání v České republice.

Cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, zda vybrané pořady FREKVENCE 1 respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Analýza poskytla datové podklady a východiska, která by měla posloužit Radě k rozhodnutí, zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Zadání analýzy zahrnovalo tyto pořady FREKVENCE 1:

- **Zprávy**
- **Pressklub**

Z analýzy vyplynulo, že v pořadech FREKVENCE 1 byla agenda voleb do EP pokryta marginálně. V Pressklubu se věnoval tématu voleb do EP jediný „příspěvek“. Frekvenční analýza ukázala v analyzovaných pořadech nejsilnější zastoupení hnutí ANO, které těžilo nejen z nejvyšší agendotvornosti nejsilnější vládní strany, ale i ze své společenské relevance jako nejsilnějšího sněmovního subjektu. Ve svém celku tato zjištění (nejsilnější reprezentace ANO; nízký podíl negativních referencí o ANO vzhledem k počtu příspěvků; významně vyšší prostor pro A. Babiše v diskusním pořadu, a naopak nulový či malý prostor pro politické konkurenty) naznačují zvýhodnění hnutí ANO v analyzovaných pořadech. Odhlédneme-li od jeho vyšší mediálně-politické relevance, zůstává neobhajitelná zvláště nerovná reprezentace šesti sněmovních subjektů v Pressklubu. Můžeme hovořit o jejich znevýhodnění, respektive o porušení rovnocenného přístupu do vysílání.

Ačkoli se příspěvky primárně věnovaly mimovolební tematice, skutečnost, že byly v pořadu osloveny pouze tři relevantní politické subjekty, zatímco šest zbývajících sněmovních stran nemělo v Pressklubu svého reprezentanta, zakládá důvod konstatovat porušení kritéria rovnocenného přístupu do vysílání. **Navrhujeme proto požádat provozovatele o vysvětlení, jakým způsobem probíhal výběr pozvaných zástupců politických stran do tohoto pořadu.**

Analýza pro/protievropského rámování neprokázala použití žádného z uvedených rámců vůči kandidujícím subjektům. V tomto smyslu nelze hovořit o porušení Vysílacího zákona, respektive vyváženosti. Z hlediska kvalitativních kritérií nedávaly analyzované pořady výraznější favorizační či defavorizační spin zpravodajským a publicistickým komunikátům, které referovaly o kandidujících subjektech. Vyskytovaly se jen občasné formální nesystematické dílčí nedostatky a méně závažná pochybení. Jednalo se o prezentaci informací bez uvedení jejich zdrojů, resp. nepřesné či chybějící nominace politiků. Za jediný defavorizační postup lze považovat pouze opakovanou absenci „hlasu druhé strany“ (A. Babiš, M. Benešová) ve dvou příspěvcích popisujících protesty proti jmenování M. Benešové ministryní spravedlnosti jako ohrožení nezávislosti justice. Autoři příspěvku opakovaně zmínili pouze názor spolku Milion chviliek pro demokracii. Absence hlasu obou zmíněných a dotčených

subjektů nebyla vysvětlena, respektive není zřejmé, zda byla její reakce požadována, resp. zda byla odmítnuta. Vzhledem k tomu, že jde jen o dílčí použití uvedeného defavorizačního přístupu, nelze v dané souvislosti konstatovat porušení Vysílacího zákona. Celkově se ale oba analyzované pořady držely ve věcně popisné rovině. Rozdíly ve valenci dotazů nebo tematickém rámování kandidujících subjektů nebyly signifikantní z pohledu celkového reprezentačního vyznění kandidujících subjektů.

Jinými slovy, v celku analyzovaných pořadů se Frekvence 1 vyvarovala jak návodnému rámování EU, tak kandidujících subjektů. Neudržela ale základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu kandidujících subjektů. Vysílací zákon nebyl zcela naplněn v rovině kvantitativní reprezentace relevantních kandidujících subjektů. Výše uvedená analýza naznačuje, že Hnutí ANO bylo ve srovnání s některými relevantními sněmovními subjekty zvýhodněno, respektive tyto subjekty byly podle dikce zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, znevýhodněny.

Závěr:

Vzhledem ke skutečnostem, které analýza odhalila, navrhuje požádat provozovatele o vysvětlení, jakým způsobem byli vybíráni hosté – zástupci politických stran kandidujících do EP – do pořadu Pressklub.

V souvislosti s možným zvýhodněním Hnutí ANO, které zmiňuje analýza, považujeme za dostatečné výše navrhané podání vysvětlení, na základě kterého bude možné zvážit další postup. Celkovou vyšší pozornost, kterou program oproti jiným stranám věnoval tomuto hnutí jak ve zpravodajských příspěvcích, tak v menší míře i v pořadu Pressklub, lze vysvětlit především postavením nejsilnější vládní strany a větší schopností nastolovat témata, která rezonují ve veřejném prostoru.

Návrhy usnesení:

Rada se seznámila s Analýzou rozhlasového vysílání FREKVENCE 1 před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019.

a

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), v platném znění, a na základě ustanovení § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, žádá provozovatele Frekvence 1, a.s., IČ 49240226, sídlem Wenzigova 4/1872, 120 00, Praha 2, o podání vysvětlení, jakým způsobem probíhal výběr pozvaných představitelů politických stran do pořadu Pressklub programu FREKVENCE 1 v období před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019, konkrétně v období čtyř týdnů před uskutečněním voleb, kdy byly odvysílány rozhovory pouze se třemi zástupci stran, které do voleb kandidovaly (KDU-ČSL, ANO, Piráti). Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení této výzvy.

Listopad 2019

ANALÝZA VYSÍLÁNÍ

FREKVENCE 1

PŘED VOLBAMI DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ROCE 2019

Objednatel: Česká republika – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

1. ZADÁNÍ ANALÝZY	4
2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	5
2.1 Mediální obraz.....	5
2.2 Mediální rámce.....	5
2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	7
2.4 Výzkumné otázky.....	9
2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody.....	9
2.6 Metody analýzy dat	10
2.6.1 Kvantitativní analýza.....	10
2.6.2 Kvalitativní analýza	11
2.7 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	12
3. ANALYTICKÁ ČÁST	13
3.1 Vybrané zpravodajské a publicistické pořady Frekvence 1 a jejich analýza.....	13
3.1.1 Zprávy.....	144
3.1.1.1 Reprezentace EU a voleb do EP.....	144
3.1.1.2 Reprezentace kandidujících subjektů.....	16
3.1.1.3 Reference o kandidujících subjektech.....	16
3.1.1.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů.....	20
3.1.1.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení.....	211
3.2 Diskusní pořady Frekvence 1	233
3.2.1 <i>Pressklub</i>	233
3.2.1.1 Reprezentace EU a voleb do EP.....	233
3.2.1.2 Reprezentace kandidujících subjektů.....	244
3.2.1.3 Reference o kandidujících subjektech.....	244
3.2.1.4 Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich mluvčí.....	255
4. HLAVNÍ ZÁVĚRY.....	266
5. LITERATURA.....	288

1. ZADÁNÍ ANALÝZY

Objednatel RRTV formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem (článek 1, Předmět smlouvy):

A) „Vypracování kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy“

Výsledkem analýzy (...) „bude posouzení, zda ve sledovaných rozhlasových a televizních programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování“.

B) Analýza

- a) poskytne informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání poskytnut jednotlivým kandidujícím subjektům, resp. jejich zástupcům, s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech (výstupy musí být vztaženy jak obecně ke zpravodajství a publicistice, tak k jednotlivým cyklickým řadám pořadů, a v odůvodněných případech, které vyplynou z analytického zpracování, případně k jednotlivým pořadům);
- b) poskytne informace o tom, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti, resp. zda ve vysílání nebylo možné vysledovat prvky či postupy, které by byly prostředkem manipulace za účelem poškodit nebo naopak prospět některému kandidujícímu subjektu (při odhalení takových prvků je nutno je popsat a zasadit do vysvětlujících kontextů);
- c) umožní komplexní vyhodnocení, zda program, resp. provozovatel vysílání, v rámci předvolebního vysílání poskytl objektivní, vyvážený a nestranný obraz všech kandidujících subjektů, resp. jejich představitelů (při odhalení pochybení je nutné tento nedostatek popsat, zasadit do vysvětlujících kontextů a adekvátně argumentačně podložit).

Analýza je strukturována do tří základních částí. Po expozici (a) teoreticko-metodologických východisek následuje (b) analytická část, rozdělená do několika podkapitol věnovaných samostatně zadaným pořadům, (c) zjištění analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na otázky formulované objednatelem. Jinými slovy, předložená analýza poskytuje datové podklady, které by měly posloužit RRTV ČR k informovanému zodpovězení otázky, zda analyzované pořady jako celek, i jednotlivě, respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, respektive zda dodržovaly zásady objektivního a vyváženého informování.

Na základě zadání RRTV byly analýze podrobeny následující pořady, které odvysílala Frekvence 1 ve zvoleném období:

- Zprávy
- Pressklub

2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Mediální obraz

Základní teoretické předpoklady analýzy vycházejí z koncepce **mediálního obrazu**, respektive ze zákonitostí, které determinují jeho formování. Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře apod.), které vždy více či méně preferují, jak by mohli/měli mediální konzumenti daný obsah číst. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejich tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013). Teorii mediálního obrazu tak budeme v naší analýze používat k výkladu procesu rekonfigurace a remediace zdánlivě snadno uchopitelné reality do podoby zpravodajsko-publicistických komunikátů.

Mediální obraz kandidujících subjektů jsme operacionálně definovali jako výsledkem synergického působení dvou dílčích tematických prvků (subagend):

(a) reprezentace předvolební aktivity kandidujících subjektů (aktérů) z pohledu jejich vlastní (před)volební aktivity (například tiskové konference, předvolební mítinky, prezentace volebního programu apod.), (b) reprezentace kandidujících subjektů/aktérů, která netematizuje jejich (před)volební chování, ale odráží jejich běžnou nevolební (parlamentní, stranickou, vládní) politickou aktivitu. V ideálním případě tak reprezentoval mediální obraz kandidujících subjektů souhrn jejich volební a mimovolební reprezentace. Často ale byl jen výsledkem reprezentace jejich mimovolebních aktivit.

2.2 Mediální rámce

Mediální obraz tvoří vedle dílčích kvantitativně zachytitelných atributů reprezentovaných subjektů (v daném případě politických stran a hnutí, respektive jejich představitelů) i způsob jejich zarámování, které příjemce, více méně bez jeho vědomí k dekódování, o kterém se domnívá, že je jeho svobodným produktem. Jde de facto o meta-komunikativní součást procesu transformace události (event) do zpravodajského obsahu (news), v jehož rámci dochází k determinaci recepčního chování příjemce obsahu. Entman (1993) vychází z toho, že zarámovat nějakou událost „*znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení*“ (Entman, 1993).

V předložené analýze chápeme mediální rámcování jako meta-komunikativní úroveň komunikace (Bateson, 1954, Van Gorp, 2005), která vede mediální konzumenty k tomu, jak mají číst a hodnotit zpravodajské a publicistické obsahy. Jinými slovy, rámce poskytují členům publika návod k tomu, jak využít vlastní zkušenost (Goffman, 1974) tak, aby dávala smysl recipovaným mediálním obsahům. Mediální rámce tak umožňují redukovat komplexní realitu a vytvářejí de facto schémata sloužící k její interpretaci.

Svou roli zde hraje i vlastní mediální zpravodajský provoz, který činí z rámců výsledek konkrétních sociálních a rutinizovaných procesů, k nimž se individuální jednání novináře vztahuje (Vliegthart, van Zoonen 2011: 105). Jinými slovy, rámce v tomto smyslu propojují témata a problémy, respektive určují, která témata k sobě patří, a kdy je vhodné je použít. V analýze vycházíme zvláště z předpokladů Todda Gitlina (2003), který chápe mediální rámce jako interpretační vzorce sloužící rutinní organizaci mediální reality, již prezentuje příjemcům postrádajícím přímou zkušenost, jako přirozenou. Jde o vodítka, nápovědi čtenářům, divákům, posluchačům, jak mají interpretovat a hodnotit dané obsahy. Bateson (2006) i Goffman (1974) se shodují v tom, že interpretační rámec určuje definici situace i lidskou reakci na ni. Persuazivní efektivita mediálních rámců byla opakovaně experimentálně potvrzena (Kahneman, Tversky 1984; Iyengar, Kinder 2010).

Identifikace, popis a analýza mediálních rámců byla využita pro finální odpověď na základní otázku, zda byla dodržena kritéria objektivity a vyváženosti. Soustředili jsme se proto na proces zvýznamňování nebo naopak potlačování relevantních informací, postojů a hodnot, které mohlo vést k favorizaci nebo defavorizaci kandidujících subjektů.

Vzhledem k zadané předvolební agendě jsme analyzovali vybrané obsahy i za pomoci dvou typů tematicky příslušných rámců: (a) první se týkal rámování Evropské unie, druhý (b) rámování vztahu kandidujících subjektů k EU.

A/ BINÁRNÍ RÁMOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE

- 1/ PROEVROPSKÝ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud příspěvek napovídal konzumentům, jak mají vnímat EU a poskytoval jim argumenty, proč je třeba přijímat jí pozitivně.
- 2/ PROTIEVROPSKÝ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud příspěvek napovídal konzumentům, jak je třeba vnímat EU a poskytoval jim argumenty, proč je třeba vnímat ji negativně.

B/ RÁMOVÁNÍ VZTAHU KANDIDUJÍCÍCH SUBJEKTŮ K EU

- 1/ NEUTRÁLNÍ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud nebyl ve sdělení přítomen explicitní argumentovaný postoj, proč je třeba kandidaturu politického subjektu/kandidáta preferovat/odmítnout.
- 2/ PROEVROPSKÝ RÁMEC KANDIDUJÍCÍHO SUBJEKTU byl kódován, pokud příspěvek napovídal konzumentům, proč mají kandidáta/kandidující politický subjekt, a/nebo jeho ideje preferovat před ostatními. Uváděl, v čem spočívají jeho přednosti jako potenciálního europoslance. Toto rámování mohlo být záměrné i nezáměrné, mohlo být realizováno zvukem, resp. verbálně a/nebo obrazem.
- 3/ PROTIEVROPSKÝ RÁMEC KANDIDUJÍCÍHO SUBJEKTU byl kódován, pokud příspěvek napovídal konzumentům, proč nemají kandidáta/kandidující politický subjekt, a/nebo jeho ideje preferovat. Uváděl, v čem spočívají jeho slabiny z pohledu výkonu funkce europoslance. Toto rámování mohlo být záměrné i nezáměrné, mohlo být realizováno zvukem, resp. verbálně a/nebo obrazem.

2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

V analýze jsme se primárně zaměřili na posouzení vyváženosti a neutrality, resp. nestrannosti, respektive odvysílaného obsahu. Cílem bylo identifikovat případné de/favorizační editoriaální postupy, které se dotkly jak kandidujících politických stran, tak jejich představitelů. Favorizaci či defavorizaci chápeme v rovině explicitní i implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě politické strany, respektive osobnosti-kandidáty, jejich aktivity či ideje. Zaměřili jsme se tak na analytický popis editoriaálních praxí konkrétních novinářů, které se přímo i nepřímo podílely na formování mediálního obrazu kandidujících subjektů.

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepříliš strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem objektivity.

Normativní koncepce mediální (žurnalistické) objektivity vychází z předpokladu, že je jí možné dosáhnout, nebo se tomuto normativnímu horizontu alespoň přiblížit. Posuzujeme-li míru novinářské objektivity, vždy de facto hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. Vycházeli jsme z takového pojetí žurnalistické objektivity, které akcentuje:

- a) poskytování **dostatečně širokého spektra názorů** na mediovanou problematiku,
- b) poskytování **rovnocenného prostoru** zastáncům jednotlivých názorových proudů či politických stran a veřejných institucí.

Analýza pracuje s operacionálním vymezením dvou klíčových kategorií:

- a) **profesní (žurnalistické) objektivitu**, chápané jako teoretický, ideálně typický koncept, který poslouží k posouzení, zda byl dodržen zákon, resp. ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb.
- b) **editoriaální (žurnalistické) vyváženosti**, kterou budeme chápat jako kvantitativně analyticky popsitelné chování zpravodajských médií ve vztahu k předmětu zadané analýzy – reprezentace politických subjektů v předvolební kampani.

Oba koncepty představují v české mediální legislativě, respektive v různých podzákoných normách a kodexech, klíčová kritéria, podle kterých bývá posuzováno chování domácích médií. Možnosti jejich měření, respektive objektivizace, jsou dlouhodobě diskutovány a často zpochybňovány, a to jak z pohledu teoretického, tak i metodologického.

Hledání co nejpřesnějšího vymezení obou kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitu symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích, a výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace obou kategorií v mediální legislativě. Tento stav se ostatně projevuje nejen v domácí mediální legislativě, která de facto

nenabízí dostatečně přesné operacionální definice, podle kterých by bylo možné systematicky a opakovaně posuzovat naplnění obou kritérií.

Jinými slovy, domácí mediální legislativa nechává formulaci operacionálních definic obou kategorií na konkrétní analýze, a to s vědomím, že objektivita (zvláště ta žurnalistická) představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, respektive situačně podmíněného. I v naší analýze tak budeme využívat obě operacionální definice objektivit a vyváženosti ve vazbě na podmínky určené Zadávací dokumentací, respektive strukturou výběrových souborů.

Pro každou analýzu testující naplňování kritérií objektivit a vyváženosti znamená absence předem daného vymezení nutnost, aby si operacionální definici formulovala ad hoc, a to vzhledem k dané agendě, typu pořadů apod. Tato volnost sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřících nástrojů, má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho aplikací.

Žurnalistická objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet reprezentovanou skutečnost zveřejňováním:

- a) všech relevantních,
- b) věcně správných a
- c) nezkrácených (tj. úplných) informací, jež
- d) musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena fakta od názorů.

Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivit, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení:

- a) faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a
- b) nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

Pro cíle této analýzy jsme využili Westerstahlovu (1983) definici, kterou jsme modifikovali tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu. Westerstahl nahlíží na objektivitu z pohledu **faktičnosti a nestrannosti mediálního výstupu**. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Jakkoliv jsou možnosti tohoto „testování reality“ obecně omezené, jak ukázaly studie GUMG (Eldridge, 1993; Philo, 1995), pokusili jsme se v kvalitativní části zachytit, popsat a vysvětlit podstatu případných:

- a) informačních zkreslení,
- b) nezáměrných věcných pochybení,
- c) záměrných manipulativních propagandistických či dezinformačních praxí.

Kvantitativní analýza se tak soustředila na:

a) **vyváženost**, respektive proporcionální zastoupení politických stran, hnutí, koalic a kandidátů z pohledu vybraných zpravodajských a publicistických pořadů,

b) **žurnalistické rutinní postupy** užívané ve zpravodajství a publicistice při **vytváření obrazů** kandidujících politických stran či hnutí a jejich představitelů.

2.4 Výzkumné otázky

Analýza věnovala pozornost tomu, **do jaké míry byl kandidujícím subjektům umožněn srovnatelný přístup do vysílání**: (a) formou **přímého zprostředkování** jejich komunikačního jednání, (b) a/nebo formou **institucionalizace** jejich postojů a názorů s cílem identifikovat případné de/favorizace kandidujících subjektů nebo idejí, které komunikovaly.

Analýza tak zodpoví následující otázky:

Kvantitativní analýza:

- I. **Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?**
- II. **Byl obraz politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, nestranné editoriační praxe?**
- III. **Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?**

Kvalitativní analýza:

- I. **V čem spočívala případná de/favorizace mediálního obrazu kandidujících subjektů?**
- II. **Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?**

2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody

Analýza bude prezentovat výsledky vyčerpávajícího šetření. Nebude tudíž využita žádná z výběrových procedur, analyzovány budou všechny zadané pořady, respektive relevantní příspěvky, které sledované pořady odvysílaly. Přesnost závěrů je v tomto případě vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Základní analytickou jednotkou bude obrazový nebo zvukový příspěvek, který tematizoval problematiku voleb do EP, respektive zabýval se:

- a) primárně danou agendou v rovině hlavního tématu příspěvku,
- b) volbami do EP v podobě tematické sub-agendy, která byla součástí jiné dominantní agendy, kterou rozvíjel či doplňoval,
- c) chováním kandidujícího politického subjektu a/nebo jeho představitelů, v tzv. nevolebním kontextu (nebyly zmíněny explicitně volby do EP).

Příspěvek definujeme jako obrazovou nebo zvukovou stopu, resp. audiovizuální stopu, která je zvukově nebo tematicky oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku.

Při aplikaci kvalitativní analýzy byla využita jako hlavní analytická jednotka promluva (komentář, otázka, replika).

Analýza tak využívala jak kvantitativní, tak i kvalitativní postupy. Vzhledem k rozsahu zadaného materiálu představoval těžiště analýzy kvantitativní popis. V první fázi se primárně zaměříme na druhou složkou objektivitu, kterou Westerstahl označuje jako **nestrannost**, a jež zahrnuje kritérium *vyváženosti*, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy.

2.6 Metody analýzy dat

Vzhledem k obsahové, žánrové a formátové heterogenitě analyzovaného materiálu byla zvolena kombinace kvantitativních a kvalitativních metod, které se doplňovaly, resp. vykrývaly dílčí poznávací omezení jednoho i druhého přístupu. Jako **výchozí metoda**, která propojí analýzu všech pořadů, byla použita **obsahová analýza** v její **kvantitativní i kvalitativní podobě**, která zohledňuje a kombinuje časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt.

2.6.1 Kvantitativní analýza

Aplikace kvantitativní části obsahové analýzy probíhala v následujících krocích:

- (a) V první fázi analýzy byly převedeny do operacionální, měřitelné podoby sledované indikátory tak, aby v rámci sledovaných programů umožňovaly měřit objektivitu, respektive vyváženost jednotlivých příspěvků, a to jak celé „předvolební agendy“, tak z pohledu reprezentace jednotlivých politických stran, hnutí a koalic,
- (b) v druhém kroku tyto měřitelné proměnné rozdělíme do subcelků, z nichž každý bude představovat jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivitu, respektive vyváženosti a nestrannosti. V rámci analýzy zpravodajských a publicistických pořadů budeme pracovat s následujícími indikátory:

A) PŘÍSPĚVEK

- TÉMA (dominantní/vedlejší motiv, který strukturoval předvolební agendu – otevřená otázka, kategorizovaná zpětně)
- STOPÁŽ (v sekundách)
- TYP PŘÍSPĚVKU (podle žánrového členění)

B) MLUVČÍ

- TYP (moderátor, reportér, komentátor, expert, vox pop apod.)
- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy)
- STRANICKÁ A PROFESNÍ IDENTIFIKACE (politik, expert, vox pop apod.)
- PŘÍTOMNOST HODNOTÍCÍCH SOUDŮ VŮČI KANDIDÁTOVI

C) VOLBY

- POČET PŘÍSPĚVKŮ A JEJICH DISTRIBUCE (frekvence příspěvků věnovaných volbám a jejich rozložení v čase)
- STOPÁŽ (časové pokrytí agendy voleb jako celku)
- TEMATICKÉ INTERPRETAČNÍ RÁMCE

D) STRANY, Hnutí, KOALICE A KANDIDÁTI

- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy všech „stranických promluv“, zvukových výstupů kandidátů, live i záznamů, v daném příspěvku)
- REFERENCE A JEJICH HODNOCENÍ (počet všech výpovědí o politickém subjektu v analyzovaných příspěvcích)
- CHARAKTERISTIKY A HODNOCENÍ STRANY/KANDIDÁTA (osobnostní, programové a ideové charakteristiky, favorizace/defavorizace formou hodnotících promluv/soudů, které byly prosloveny moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty).

2.6.2 Kvalitativní analýza

Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu není jeho frekvenční nasycenost, ale identifikace významových akcentů, které mluvčí/novináři připisují aktérům komunikace, respektive jejich promluvám. Jinými slovy, kvalitativní analytické techniky se nemohou zabývat otázkami „co?“ a „kolik?“, jak to činí kvantitativní perspektiva, ale zaměřují se na významy, akcenty a kontexty chování daného pořadu/žurnalisty. Naopak tyto komunikační dimenze není schopen zcela zachytit kvantitativní postup, který se soustřeďuje primárně na popis struktury jevu, respektive na analýzu jeho dimenzí.

Vzhledem k výše uvedenému jsme se zaměřili v kvalitativní části analýzy na **komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které užívali novináři ve sledovaných pořadech**. Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i jeho interakce s respondenty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči politickým stranám/kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vznikl.

Speciální pozornost jsme zaměřili na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivity. Zvláštní pozornost byla věnována následujícím komunikačním situacím:

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- straní politické straně/kandidátovi (přímo i nepřímo),
- snižují či zesměšňují stranu/kandidáta/y (přímo i nepřímo),
- nekorigují hosta/y, kteří poškozují kandidující stranu/kandidáta/kandidáty za použití nekorektních argumentů nebo jim naopak zjevně straní, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- vytvářejí zpravodajské artefakty stereotypizovaným popisem událostí, jež tímto způsobem mytologizují,
- uvádějí nepřesné informace,
- zkreslují informace,
- potlačují relevantní informace,
- nekorektně prezentují a interpretují data výzkumů veřejného mínění.

2.7 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy a ukládána do datové matice, která sloužila pro zpracování dat statistickým software SPSS PC. Kódování bylo realizováno zaškolenými kodéry. Pro kvalitativní analýzu byly využity polostrukturované záznamové archy.

Každý analytik/kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů s cílem posílit interkodérskou reliabilitu. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole dvou analytiků, kteří měli za úkol sjednotit zbývající případy nejednoznačného kódování.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

Následující podkapitoly přináší přehled všech relevantních zjištění v následujícím pořadí:

- Analýza zpravodajství a vybraných publicistických pořadů.
- Analýza vybraných diskusních pořadů.
- V každém z těchto celků na úvod přinášíme základní popis indikátorů a způsobu analytické práce, v závěru dílčí shrnutí.

U všech diskusních, zpravodajských a publicistických pořadů jsme se primárně zaměřili na sledování objektivitu a vyváženosti. Detailnější popis indikátorů objektivitu a vyváženosti je součástí obou hlavních analytických celků – zpravodajsko-publicistického a diskusního.

Nejdříve se zaměříme na zpravodajské a vybrané publicistické pořady. Druhou podkapitolu věnujeme analýze vybraných diskusních pořadů.

3.1 Vybrané zpravodajské a publicistické pořady Frekvence 1 a jejich analýza

V segmentu zpravodajských a publicistických pořadů Frekvence 1 byly analyzovány tyto pořady:

- Zprávy
- Pressklub

3.1.1 Zprávy

Zpravodajství rádia Frekvence 1 bylo analyzováno ve sledovaném období (27. 4. 2019 – 24. 5. 2019). Do analýzy vstoupily zpravodajské relace vysílané v 1:00, 2:00, 7:00, 12:00, 17:00 a 20:00. Celkově tak bylo ve sledovaném období analyzováno 168 zpravodajských relací o délce v průměru necelé 3 minuty. V rámci analyzovaného vysílání jsme identifikovali 117 příspěvků, které byly relevantní z hlediska zadání analýzy.

3.1.1.1 Reprezentace EU a voleb do EP

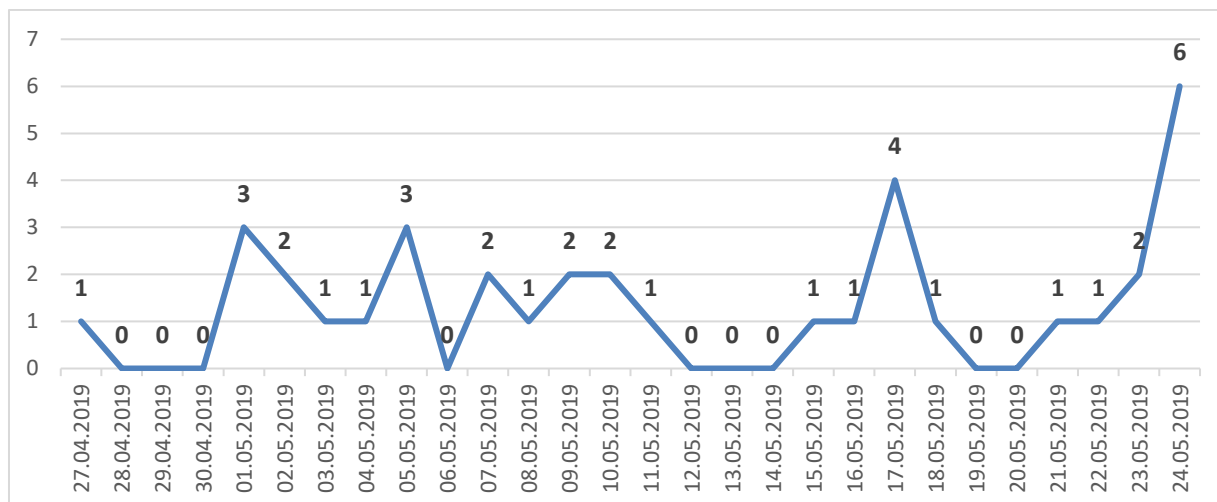
Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Logicky tak byla rozsáhlejší (zvláště u vládních stran), respektive zahrnovala více než dvě třetiny (69 %) příspěvků referujících o kandidujících subjektech bez vazby na jejich předvolební aktivity (tab. 1).

Graf 1 ukazuje, že Zprávy tematizovaly eurounijní agendu v 19 z 28 vysílacích dnů, resp. ve 32 ze 168 odvysílaných relací, ve kterých bylo dané téma přítomno ve 36 příspěvcích. Pokud vyjdeme z výzkumu Brosiuse a Kepplingera (1990), silná krátkodobá agenda předpokládá výskyt minimálně jednoho příspěvku k danému tématu denně v daném pořadí (pokud jde o zpravodajství v elektronických médiích). Uvedené hodnoty ukazují, že pokrytí EU ve Zprávách nevytvářelo silnou agendu.

Tabulka č. 1: Příspěvky popisující subjekty kandidující do EP podle jejich eurounijního/ mimounijního kontextuálního rámce (N = 117)

	počet	v %
unijní rámec	36	31 %
mimounijní rámec	81	69 %
celkem	117	100 %

Graf č. 1: Rozložení příspěvků tematizujících agendu EU dle data vysílání (N = 36)

Více než dvě třetiny příspěvků (83 %), které tvořily eurounijní tematický rámec, popisovalo EU, respektive její orgány a představitele. Vnitropolitická perspektiva reflektující problematiku EU se objevila v 17 % příspěvků (tab. 2).

Tabulka č. 2: Struktura příspěvků tematizujících eurounijní rámec (N = 36)

	počet	v %
příspěvky tematizující problematiku EU	30	83 %
příspěvky tematizující domácí agendu ve vztahu k EU	6	17 %
celkem	36	100 %

Agendě voleb do Evropského parlamentu se jako hlavnímu či vedlejšímu tématu věnovalo 9 % příspěvků z celku všech odvysílaných relevantních materiálů (tab. 3).

Tabulka č. 3: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 117)

	počet	v %
příspěvek tematizoval primárně volby do EP	10	9 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů	107	91 %
celkem	117	100 %

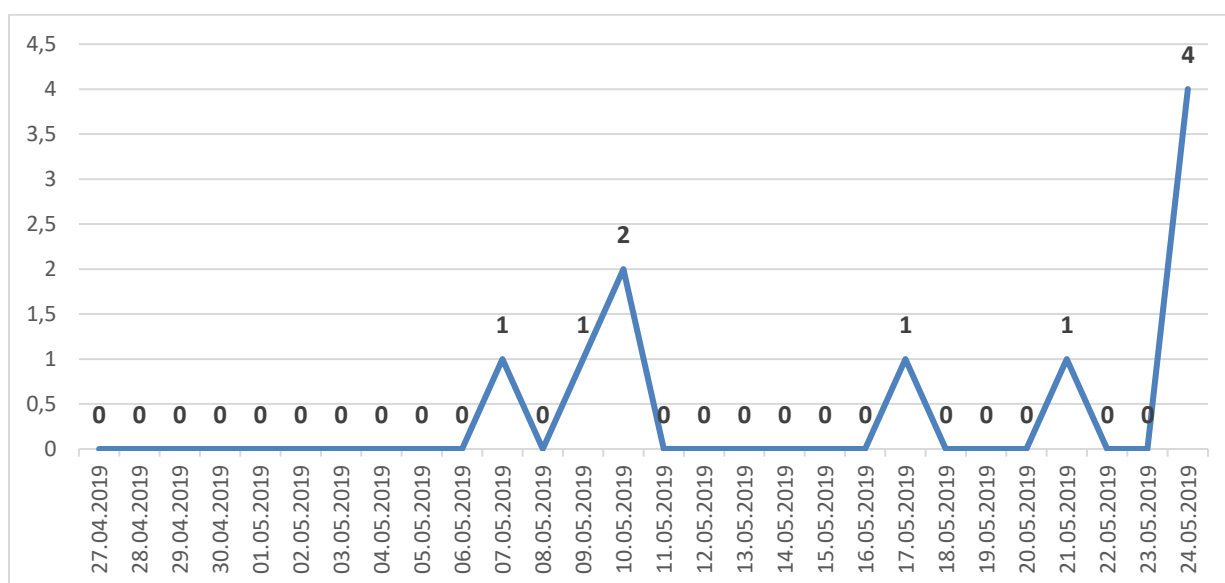
V eurounijním rámci hrála volební agenda sekundární roli (28 %). Četněji byla zastoupena nevolební eurounijní agenda, která zahrnovala 42 % relevantních příspěvků (tab. 4). Volební agenda nebyla rozvíjena zcela kontinuálně, ale s několika přetržkami, které způsobily, že z 28 vysílacích dnů byly volby do EP tematizovány pouze 6krát (graf 2).

Tabulka č. 4: Tematická struktura příspěvků o EU (N = 36)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
aktuální evropská agenda	15	42 %
volby do EP	10	28 %
aktuální vnitropolitická agenda ve vztahu k EU	8	22 %
Jiné	3	8 %
celkem	36	100 %

Pozn.: zahrnuje pouze příspěvky, ve kterých představovala eurounijní agenda hlavní téma

Graf č. 2: Výskyt příspěvků akcentujících téma voleb do Evropského parlamentu dle data vysílání (N = 10)

Pozn.: Zahrnuje příspěvky, ve které tematizovaly volby do EP jako hlavní nebo vedlejší téma.

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se Zprávy vyhnuly návodnému rámování EU, což odpovídá pravidlům zpravodajského žánru. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nesl pouze jediný příspěvek, který akcentoval ekonomickou výhodnost našeho členství v EU.

3.1.1.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Zprávy referovaly o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i jejich podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.1.3 Reference o kandidujících subjektech

Zprávy Frekvence 1 referovaly v horké fázi volební kampaně téměř výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 5). Reference o koaličních vládních stranách překročily více než polovinu všech užitých referencí (62 %). Dominovaly zmínky tematizující

hnutí ANO (41 %), což odpovídá nejen nejvyšší agendotvornosti vládního subjektu, ale více méně i jeho politické síle ve sněmovně.

Vzhledem k slabšímu pokrytí volební agendy nediferencovaly užití reference mezi zmíněnými subjekty tak silně jako v případě nevolební agendy. Bylo tomu tak i proto, že v rámci této subagendy již nelze argumentovat vyšší agendotvorností vládních stran, ale jen jejich politickou relevancí. V rámci této volební subagendy byly nejfrekventovanější reference o ODS. Rozdíly mezi parlamentními/sněmovními subjekty byly ale minimální a více méně odpovídaly jejich politické síle. Zprávy F1 v tomto směru udržely základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu kandidujících subjektů.

Z pohledu vysílacího zákona je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí relevantních kandidujících subjektů se dostalo vládně koaličním stranám, které opanovaly zvláště mimovolební agendu. Nelze tak hovořit o porušení zákona.

Tabulka č. 5: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 146)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	Počet	v %	počet	v %
ANO	60	41 %	3	14 %	57	46 %
ČSSD	30	21 %	1	5 %	29	23 %
ODS	18	12 %	4	19 %	14	11 %
Piráti	13	9 %	2	10 %	11	9 %
TOP 09	5	3 %	2	10 %	3	2 %
KDU-ČSL	5	3 %	1	5 %	4	3 %
SPD	4	3 %			4	3 %
STAN	3	2 %	2	10 %	1	1 %
KSČM	3	2 %	1	5 %	2	2 %
Koalice STAN + TOP 09	2	1 %	2	10 %		
Hlas	1	1 %	1	5 %		
EU TROLL – ANO, vytrollíme europarlament	1	1 %	1	5 %		
ESO	1	1 %	1	5 %		
Celkem	146	100 %	21	100 %	125	100 %

Podíváme-li se na tematickou strukturu referencí o kandidujících subjektech (tab. 6), vidíme vysvětlení, proč oba koaličně vládní subjekty dominovaly zpravodajské agendě Zpráv. Valná většina tematických referencí korespondovala s vládní agendou.

Tabulka č. 6: Obsahová struktura referencí (N = 146)

témata referencí	počet	v %
odvolání ministra kultury Staňka	24	16 %
jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti, demonstrace, plánované změny v justici	19	13 %
výsledky předvolebních průzkumů	15	10 %
financování sociálních služeb	10	7 %
problematika zdravotnictví	8	5 %
případný střet zájmů Andreje Babiše jako evropské téma	7	5 %
kauzy, podvody, nevhodné chování politiků	6	4 %
ekonomika, státní rozpočet, daně	6	4 %
studentské Eurovolby a jejich výsledky	6	4 %
personální změny ve vládě Andreje Babiše	6	4 %
výsledky průzkumu voleb do PS	6	4 %
rušení vystoupení českých umělců v Číně	4	3 %
oslavy významných událostí, vzpomínkové akce	4	3 %
doprava, infrastruktura	3	2 %
regionální témata a problémy	3	2 %
finanční podpora Grand Prix v Brně	3	2 %
personální změny v institucích státní správy	3	2 %
zdanění církevních restitucí	2	1 %
zdravotní stav poslanců	2	1 %
vnitřní problémy stran	2	1 %
téma dvojí kvality potravin	2	1 %
zahraniční politika ČR, zahraniční cesty/setkání českých politiků	1	1 %
setkání zástupců členských států EU	1	1 %
problematika školství, zvýšení platů učitelů	1	1 %
problematika důchodů	1	1 %
problémy s životním prostředím, ekologie	1	1 %
celkem	146	100 %

Většina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (68 %). Negativní valenci neslo 24 % referencí. Vzhledem ke značnému rozdílu mezi frekvenčním pokrytím vládních a opozičních subjektů v mimovolební agendě je sporné porovnávat zvláště reference s negativní/pozitivní valenci u všech subjektů. Za pozornost tak stojí jen zjištění, že téměř stejný podíl negativních referencí o hnutí ANO a ČSSD (tab.7) neodpovídá obecně prokázanému vztahu mezi počtem příspěvků a podílem jejich negativity, který roste s počtem příspěvků (Lengauer, Esser, Berganza, 2012; Freedman, Goldstein, 1999).

Negativní reference o ČSSD do značné míry pokrývaly agendu kauzy ministra kultury Staňka, která byla také nejčastěji zmiňovaným tématem referencí (tab.6). Tematizována byla jeho kritika od kolegů i umělců, a to zvláště za odvolání ředitele Soukupa a Fajta, bylo poukazováno na rostoucí počet podpisů pod petice za jeho odvolání. Negativní příspěvky pokrývaly postupně celý průběh kauzy. Dvě z referencí komunikovaly zprávu, že policie pravděpodobně našla bývalého poslance ČSSD Wolfa, který se vyhýbá nástupu do výkonu trestu. Příspěvky

přibližovaly jeho kauzu a důvody obvinění. Jedna reference se týkala voleb do EP a tematizovala negativní prognózu týkající se výsledku ČSSD, pokud bude nízká volební účast.

V případě negativních referencí o hnutí ANO (21 referencí) byly tematizovány personální změny ve vládě Andreje Babiše, především jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti. Negativní tematizace se týkala také protestů proti této personální změně a podezření na střet zájmů předsedy hnutí ANO, které reflektují i v zahraničí. Zmíněna byla i kauza Čapí hnízdo.

Vzhledem k celkově nízkým četnostem negativních referencí adresovaných opozičním subjektům, nelze jejich absolutní/relativní četnosti relevantně komparovat s oběma vládně koaličními stranami, kterým byl adresován srovnatelný, třetinový podíl negativních referencí. V tomto smyslu nelze hovořit o jejich nevyváženém užití, respektive o porušení Vysílacího zákona.

Tabulka č. 7: Valence¹ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 146)

	pozitivní		negativní		Neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	2	3 %	21	35 %	37	62 %	60	100 %
ČSSD	1	3 %	10	33 %	19	63 %	30	100 %
ODS	2	11 %	2	11 %	14	78 %	18	100 %
Piráti	1	8 %			12	92 %	13	100 %
TOP 09	1	20 %			4	80 %	5	100 %
KDU-ČSL	1	20 %			4	80 %	5	100 %
SPD			1	25 %	3	75 %	4	100 %
STAN	1	33 %			2	67 %	3	100 %
KSČM			1	33 %	2	67 %	3	100 %
Koalice STAN + TOP 09	1	50 %			1	50 %	2	100 %
Hlas	1	100 %					1	100 %
EU TROLL – ANO, vytrollíme europarlament					1	100 %	1	100 %
ESO	1	100 %					1	100 %
celkem	12	8 %	35	24 %	99	68 %	146	100 %

Analyzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohly Zprávy rádia Frekvence 1 potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

¹ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

3.1.1.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostali ve vysílání představitelé hnutí ANO (více než 4 minuty) a ČSSD (více než minutu). Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům (6 min 50 s), „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD více než pět minut, tzn., že obsadili více než dvě třetiny vysílacího času. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Zprávy tak plnily povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a jejich nositele (tab. 8).

Pokrytí vlastní agendy tematizující volby do EP skrze mluvčí kandidujících subjektů bylo nulové. Z pohledu vysílacího zákona tak nelze hovořit o porušení vyváženosti. Je ale otázkou, zda byla naplněna informační povinnost zprostředkovat významné události veřejného zájmu v takové podobě, aby si mohli posluchači vytvářet svobodně vlastní názor. Jde ale jen o interpretaci Vysílacího zákona, která nevychází z pozitivistického pojetí práva, ale akcentuje spíše ducha Vysílacího zákona.

Tabulka č. 8: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace (N = 20)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem			volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem		
	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv		
ANO	13	4 min 31 s			13	4 min 31 s		
ČSSD	3	1 min 9 s			3	1 min 9 s		
KDU-ČSL	2	28 s			2	28 s		
ODS	1	17 s			1	17 s		
Piráti	1	25 s			1	25 s		
celkem	20	6 min 50 s			20	6 min 50 s		

Mezi stranickými představiteli nebyli lídři kandidátek. De facto byl osloven jen jediný významný představitel jednoho z kandidujících subjektů A. Babiš (tab. 9), a to v mimovolebním kontextu, tedy v premiérské roli. Vysílací zákon ale nepředepisuje, komu mají věnovat média pozornost z pohledu stranické hierarchie. Nelze proto hovořit o jeho porušení. Zbývá tak jen otázka, zda lze podobné slabé pokrytí hlavních referenčních figur kandidujících subjektů považovat za adekvátní naplnění zpravodajské povinnosti poskytnout veřejnosti dostatečné informace pro svobodné vytváření názoru na komunikovaný sociální fenomén – kvalitu kandidátek do EP. Z pohledu prostého srovnání času, který jim zpravodajství poskytlo, ale nelze hovořit o porušení zákona.

Tabulka č. 9: Reprezentace lídrů kandidátky a předsedů kandidujících subjektů (N = 20)

	celkem				volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem				volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem			
	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů
ANO	13		4	9					13		4	9
ČSSD	3			3					3			3
KDU-ČSL	2			2					2			2
ODS	1			1					1			1
Piráti	1			1					1			1
Celkem	20		4	16					20		4	16

3.1.1.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení²

a/ absentující, nepřesné odkazování na zdroj

Reportér odkazuje na Milion chviliek (30. 4., 7:00, 2:04).

U ministrů Staňka a Plagy neuvvedena stranická afiliace (29. 4., 2:00).

U ministryně Maláčové neuvvedena stranická afiliace (27. 4., 2:00, 7:00, 0:37).

V příspěvku se konstatuje, že: „Členství v EU přineslo zbytečnou byrokracii podle odborníků. Ukazuje se, že už k Bruselu nevzhlížíme jako při vstupu“. Nebyl uveden ani jeden „odkazovaný“ odborník, ani zdroj dat potvrzující ochladnutí vztahu populace k EU. (2. 5., 1:00, 1:21).

b/ defavorizace

V příspěvcích popisujících jmenování M. Benešové ministryní spravedlnosti byla tematizována tato změna vládní sestavy jako ohrožení nezávislosti justice. V této souvislosti byl citován pouze spolek Milion chviliek pro demokracii, respektive byl využit pouze jeden z možných interpretačních rámců, který de facto připisuje nové ministryni záměr nerespektovat zákon. Tento rámec se opakoval pouze ve dvou zpravodajských příspěvcích. Absence hlasu M. Benešové a spiritus movens dané vládní změny A. Babiše, nebyla vysvětlena, respektive není zřejmé, zda byla jejich reakce požadována, resp. zda byla odmítnuta. Vzhledem k tomu, že jde jen o dílčí použití uvedeného defavorizačního přístupu, který navíc vychází z plausibilní hypotézy, nelze u uvedených příspěvků konstatovat porušení Vysílacího zákona. K tomu by mohlo dojít jen při další frekvenčně intenzivnější akcentaci daného rámce. K tomu ale nedošlo.

² Čas uvedený v závorce odpovídá minutě a sekundě, která uplynula od začátku vysílání.

Ve 105 městech po celém Česku vyšli do ulic lidé na podporu nezávislé justice. Den před jmenováním prezidentovy poradkyně M. Benešové do funkce ministryně spravedlnosti je organizoval spolek Milion chviliek pro demokracii. Demonstranti upozorňovali na podle nich podezřelou výměnu ministra spravedlnosti oznámenou den poté, co policie navrhla obžalovat premiéra Andreje Babiše v kauze Čapí hnízdo (30. 4., 1:00, 1.50-2:10)

Českem se prohnaly protesty proti nástupu M. Benešové do funkce ministryně spravedlnosti. Na Pražském hradě ji dnes jmenuje prezident Miloš Zeman. Odpůrci ze spolku Milion chviliek se bojí toho, že náš stát bude po jmenování Benešové do funkce, co do útoků na nezávislost justice, následovat Polsko a Maďarsko. (30. 4., 7:00, 1.55-2:17).

3.2 Diskusní pořady Frekvence 1

3.2.1 Pressklub

Pressklub je diskusní pořad Frekvence 1, který jako formát kombinuje rozhovor moderátorů s hostem, který doplňují otázky posluchačů. Tematicky je pořad zaměřen na aktuální společenské události, a zvláště na politické otázky. Vysílán je vždy od 18:00, ve dvacetiminutové stopáži.

Do analýzy vstoupilo 18 vydání pořadu od 29. 4. do 24. 5. 2019, přičemž příspěvky relevantní z pohledu zadání byly identifikovány v 5 diskusích (tab. 10).

Tabulka č. 10: Hosté v relevantních příspěvcích pořadu

datum vysílání	Host
2. 5. 2019	Zdeněk Hřib, primátor hlavního města Prahy
4. 5. 2019	Jan Bartošek, místopředseda KDU-ČSL
10. 5. 2019	Ondřej Hejma, muzikant, publicista a překladatel
14. 5. 2019	Alena Vitásková, manažerka a bývalá šéfka energetického regulačního úřadu
15. 5. 2019	Andrej Babiš, ministerský předseda

3.2.1.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agenda Evropské unie v domácím kontextu byla částečně přítomna ve dvou z pěti analyzovaných relací pořadu Pressklub. V prvním případě šlo o rozhovor s Janem Bartoškem, ve kterém část rozhovoru tematizovala přípravu KDU-ČSL na evropské volby, program strany a názory hosta na přijetí eura a referendum o vystoupení z EU. Druhým relevantním případem byl v rozhovoru s premiérem Andrejem Babišem o pěstování řepky, ve kterém mluvčí tematizoval EU v souvislosti s politikou biopaliv.

Tabulka č. 21: Příspěvky popisující subjekty kandidující do EP podle jejich eurounijního/mimounijního kontextuálního rámce (N = 5)

	počet	v %
unijní rámec	2	40 %
mimounijní rámec	3	60 %
celkem	5	100 %

Samotné agendě voleb do Evropského parlamentu se jako hlavnímu či vedlejšímu tématu věnoval jeden „příspěvek“.

3.2.1.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Pressklub referoval o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.2.1.3 Reference o kandidujících subjektech

Pressklub referoval výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 12). Reference o koaličních vládních stranách nedosáhly ani třetinu všech užitých referencí (30 %). Vzhledem k nízkému počtu referencí byly rozdíly mezi kandidujícími subjekty nevýznamné. Nelze tak ani hovořit o porušení Vysílacího zákona.

Tabulka č. 12: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 20)

	Celkem	
	počet	v %
ODS	4	20 %
ČSSD	3	15 %
ANO	3	15 %
Piráti	3	15 %
KDU-ČSL	3	15 %
TOP 09	2	10 %
STAN	1	5 %
KSČM	1	5 %
celkem	20	100 %

Většina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (90 %). Negativní valenci nesly jen dva příspěvky (tab. 13).

Tabulka č. 13: Valence³ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 20)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ODS			1	25 %	3	75 %	4	100 %
ANO					3	100 %	3	100 %
ČSSD			1	33 %	2	67 %	3	100 %
Piráti					3	100 %	3	100 %
KDU-ČSL					3	100 %	3	100 %
TOP 09					2	100 %	2	100 %
STAN					1	100 %	1	100 %
KSČM					1	100 %	1	100 %
celkem			2	10 %	18	90 %	20	100 %

³ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Analyzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohl Pressklub potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Ani jeden z návodných rámců nebyl použit.

3.2.1.4 Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich mluvčí

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostal premiér. Skutečnost, že nebyli osloveni představitelé dalších kandidujících subjektů, respektive zástupci alespoň těch nejrelevantnějších, lze interpretovat jako jejich znevýhodnění ve volební kampani a jde o porušení rovnocenného přístupu do vysílání (tab. 14).

Tabulka č. 14: Představitelé kandidujících subjektů podle délky jejich promluv

celkem		
strana	jméno představitele	celková stopáž promluv
ANO	Andrej Babiš	17 min 7 s
Piráti	Zdeněk Hřib	12 min 48 s
KDU-ČSL	Jan Bartošek	11 min 31 s

Rozdíl v délce promluv mezi Andrejem Babišem a zbylými dvěma respondenty byl způsoben odlišným formátem vysílání diskusí, ke které byli pozváni J. Bartošek a Z. Hřib a Pressklubem vysílaným 15.5.2019, ve kterém byl hostem Babiš. Stopáž tohoto speciálního vysílání⁴ byla téměř o deset minut delší (celkem 29 minut), což znamenalo i větší prostor pro odpovědi A. Babiše. Přibližně minutový rozdíl ve stopáži promluv Z. Hřiba a J. Bartoška ve prospěch prvního bylo nejen důsledkem jeho vyšší komunikační aktivity, ale částečně také o půl minuty delší stopáží rozhovoru. Rozdíly v počtu a vlastnostech položených dotazů jsme ale nezaznamenali.

Skutečnost, že byly v pořadu osloveny pouze tři relevantní politické subjekty, zatímco šest zbývajících sněmovních stran nemělo v Pressklubu svého reprezentanta, zakládá důvod konstatovat porušení kritéria rovnocenného přístupu do vysílání.

---

⁴ Moderátor uvedl diskusi slovy: „Na Frekvenci 1 právě teď začíná Pressklub, je tady osmnáctá hodina a čtvrtá minuta, a protože je středa, přátelé, tak to znamená, že dnešní Pressklub je otevřená linka pro vás všechny. S námi ve studiu sedí host a vy se můžete ptát našeho hosta na cokoliv, můžete si to s ním takzvaně v uvozovkách „vyříkat,“ a telefonní číslo znáte.“ (15.5.2019, 0:05)

4. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, zda vybrané pořady Frekvence 1 respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Výše uvedená analýza poskytuje datové podklady a východiska, která by měla posloužit RRTV k rozhodnutí, zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Dle zadání měla analýza poskytnout odpovědi na tři základní okruhy otázek:

- I. **Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?**
- II. **Byl obraz politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, nestranné editoriaální praxe?**
- III. **Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané stanice, programy a pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?**

III. 1. Jakým způsobem reprezentovaly sledované zpravodajské a publicistické pořady kandidující subjekty, respektive docházelo v kvalitativní rovině k poškozování a nebo naopak podpoře jejich mediálního obrazu?

III. 2. V čem spočívala kvalitativní dimenze případné de/favorizace kandidujících subjektů?

III. 3. Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?

Ve vybraných pořadech byla agenda voleb do EP pokryta marginálně. V Pressklubu se věnoval tématu voleb do EP jediný „příspěvek“.

Frekvenční analýza ukázala v analyzovaných pořadech nejsilnější zastoupení hnutí ANO, které těžilo nejen z nejvyšší agendotvornosti nejsilnější vládní strany, ale i ze své společenské relevance jako nejsilnějšího sněmovního subjektu. Ve svém celku tato zjištění (nejsilnější reprezentace ANO; nízký podíl negativních referencí o ANO vzhledem k počtu příspěvků; významně vyšší prostor pro A. Babiše v diskusním pořadu, a naopak nulový či malý prostor pro politické konkurenty) naznačují zvýhodnění hnutí ANO v analyzovaných pořadech. Odhlédneme-li od jeho vyšší mediálně-politické relevance, zůstává neobhajitelná zvláště nerovná reprezentace šesti sněmovních subjektů v Pressklubu. Můžeme hovořit o jejich znevýhodnění, respektive o porušení rovnocenného přístupu do vysílání.

Analýza pro/protievropského rámování neprokázala použití žádného z uvedených rámců vůči kandidujícím subjektům. V tomto smyslu nelze hovořit o porušení Vysílacího zákona, respektive vyváženosti.

Z hlediska kvalitativních kritérií nedávaly analyzované pořady výraznější favorizační či defavorizační spin zpravodajským a publicistickým komunikátům, které referovaly o kandidujících subjektech. Vyskytovaly se jen občasné formální nesystematické dílčí nedostatky a méně závažná pochybení. Jednalo se o prezentaci informací bez uvedení jejich zdrojů, resp. nepřesné či chybějící nominace politiků. Za jediný defavorizační postup lze považovat pouze opakovanou absenci „hlasu druhé strany“ (A. Babiš, M. Benešová) ve dvou příspěvcích popisujících protesty proti jmenování M. Benešové ministryní spravedlnosti jako ohrožení nezávislosti justice. Autoři příspěvku opakovaně zmínili pouze názor spolku Milion chviliek pro demokracii. Absence hlasu obou zmíněných a dotčených subjektů nebyla vysvětlena, respektive není zřejmé, zda byla její reakce požadována, resp. zda byla odmítnuta. Vzhledem k tomu, že jde jen o dílčí použití uvedeného defavorizačního přístupu, nelze v dané souvislosti konstatovat porušení Vysílacího zákona.

Celkově se ale oba analyzované pořady držely ve věcně popisné rovině. Rozdíly ve valenci dotazů nebo tematickém rámování kandidujících subjektů nebyly signifikantní z pohledu celkového reprezentačního vyznění kandidujících subjektů.

Jinými slovy, v celku analyzovaných pořadů se Frekvence 1 vyvarovala jak návodnému rámování EU, tak kandidujících subjektů. Neudržela ale základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu kandidujících subjektů. Vysílací zákon nebyl zcela naplněn v rovině kvantitativní reprezentace relevantních kandidujících subjektů. Výše uvedená analýza naznačuje, že Hnutí ANO bylo ve srovnání s některými relevantními sněmovními subjekty zvýhodněno, respektive tyto subjekty byly podle dikce zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, znevýhodněny.

5. LITERATURA

- Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. (1980) *The Dominant Ideology Thesis*. London: Georg Allen and Unwin.
- Bacher, J. (2002) *Cluster Analysis*. Norimberk: University Erlangen-Nuremberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.clusteranalyse.net/sonstiges/zaspringseminar2002/lecturenotes.pdf>.
- Bateson, G. (1954) 2006 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press. (online) Cit. 3. 5. 2013. Dostupné z: http://sashabarab.com/syllabi/games_learning/bateson.pdf
- Benoit, W.L. (2007) *Communication in Political Campaigns*. New York: Peter Lang.
- Benoit, W.L. & Airne, D. (2005) 'A Functional Analysis of American Vice Presidential Debates', *Argumentation and Advocacy* 41: 225-236.
- Benoit, W.L. & Harthcock, A. (1999) 'Functions of the Great Debates: Acclaims, Attacks, and Defenses in the 1960 Presidential Debates', *Communication Monographs* 66: 341-357.
- Benoit, W.L. & Klyukovski, A.A. (2006) 'A Functional Analysis of 2004 Ukrainian Presidential Debates', *Argumentation* 20: 209-225.
- Benoit, W.L. & Sheafer, T. (2006) 'Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States', *Journalism & Mass Communication Quarterly* 83(2): 281-297.
- Benoit, W.L., Wen, W.-C., & Yu, T.-H. (2007) 'A Functional Analysis of 2004 Taiwanese Political Debates', *Asian Journal of Communication* 17(1): 24-39.
- Brosius a Kepplinger (1990) The Agenda-Setting Function of Television News: Static and Dynamic Views. *Communication Research*. Volume: 17 issue: 2, page(s): 183-211.
- Carragee KM (1993) A critical evaluation of debates examining the media hegemony thesis.
- Clayman, S. & Heritage, J. (2002) *The news interview: journalists and public figures on the air*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dayan, D. & Katz, E. (1992) *Media events: The Live Broadcasting of History*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Ekron Z (2008) A critical and functional analysis of the mirror metaphor with reference to the media's responsibility towards society. *Global Media Journal-African Edition* 2(1): 80-87.
- John Eldridge (Ed.) *Getting the Message: News, Truth and Power* (Routledge, 1993)
- John Eldridge (Ed.) *News Content, Language and Visuals: Glasgow University Media Reader* (Communication and Society) (Paperback), Routledge, 1995.
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 – 58.
- Focus (2013) Analýza předvolebního vysílání – parlamentní volby.
- Focus (2014) Analýza předvolebního vysílání – volby do EP.
- Focus (2015) Analýza předvolebního vysílání – volby do obecních zastupitelstev a do senátu.
- Focus (2016) Mediální reprezentace ukrajinské krize - analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo v období od 1. 1. do 30. 10. 2015.

- Focus (2017) Analýza vysílání ČRo k senátním a krajským volbám 2016 - analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů ČRo věnovaných senátním a krajským volbám 2016.
- Foster, S. (2010) *Political communication*. Edinburg University Press. 72.
- Freedman P and Goldstein K (1999) Measuring media exposure and the effects of negative campaign ads. *American Journal of Political Science* 43(4):1189–1208.
- James J. Gibson: *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton Mifflin, 1979.
- Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
- Groeling T (2013) Media bias by the numbers: challenges and opportunities in the empirical study of partisan news. *Annual Review of Political Science* 16: 129–151.
- Haug, M., Koppang, H. & Svennevig, J. (2010) 'Moderator Bias in Television Coverage of an Election Campaign with no Political Advertising', *Nordicom Review* 31 (2): 79-94.
- Horwitz RB (2005) On media concentration and the diversity question. *The Information Society* 21(3): 181–204.
- Hutchby, I. (2006) *Media Talk: Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press.
- Isotalus, P. (2001) 'Presidential Campaigning in Finland', *World Communication*, 30(2): 5-23.
- Isotalus, P. (2009) 'Agreement and Disagreement in Focus: A Cultural Perspective on Televised Election debates', in R. Wilkins & P. Isotalus (Eds.) *Speech Culture in Finland*, (pp.191-208). Lanham, LD: University Press of America.
- Isotalus, P. & Aarnio, E. (2006) 'A Model of Televised Election Discussion: The Finnish Multi-party System Perspective', *Javnost-The Public* 13: 61-71.
- Iyengar, S., Kinder, D. R. (2010) *News that matters: television and American opinion* Chicago: University of Chicago Press.
- Kahneman, D., Tversky, A. (1984) 'Choice, values, and frames', *American Psychologist*, 39: 341 – 350.
- Karppinen K (2013) *Rethinking Media Pluralism*. New York: Fordham University Press.
- Karppinen K (2007) Making a difference to media pluralism: a critique of the pluralistic consensus in European media policy. In: Cammaerts B and Carpentier N (eds) *Reclaiming the Media: Communication Rights and Democratic Media Roles*. Bristol: Intellect Books, pp. 9–30.
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) 'Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.' *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
- Lee, C. & Benoit, W.L. (2005) 'A Functional Analysis of the 2002 Korea Presidential Debates', *Asian Journal of Communication*, 15: 115-132.
- Lengauer, Guenther & Esser, Frank & Berganza, Rosa. (2012). Negativity in political news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13. 179-202.
- Levinson, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Manheim, J.B. & Albritton, R.B. (1984) 'Changing National Images: International Public Relations and Media Agenda Setting', *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
- Matthes, J., Kohring, M. (2008) 'The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity', *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
- McKinney, M.S. & Carlin, D. B. (2004) 'Political Campaign Debates', in L.L. Kaid (Ed.) *Handbook of Political Communication Research* (pp. 203-234). Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Mooi, E., Sarstedt, M. (2011) 'Cluster Analysis', in *A Concise Guide to Market Research. The Process, Data, and Methods Using IBM SPSS Statistics* (pp. 237 – 284). Berlin, Heidelberg: Springer 73.
- Berlin Heidelberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.springerlink.com/index/10.1007/978-3-642-12541-6>.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Greg Philo (Ed.) *Industry, Economy, War and Politics: Glasgow University Media Reader: 2* (Communication and Society) (Paperback), Routledge, 1995.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) 'Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections', *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D.N. Hopmann, M. Maier, R. Berganza, J. Volek, B. Dobek-Ostrowska, J. Mykkänen, A. F. Roncarolo (2011) The Mediatization And Framing Of European Parliamentary Elections Campaigns. In M. Maier, J. Strömbäck & L. Kaid (Eds.), *Political Communication In European Parliamentary Elections* (pp. 161-175). England/USA: Ashgate Publishing Limited.
- STRÖMBÄCK, Jesper, Ralph NEGRINE, David Nicolas HOPMANN, Michaela MAIER, Rosa BERGANZA, Jaromír VOLEK, Bogusława DOBEK-OSTROWSKA, Juri MYKKÄNEN a Franca RONCAROLO. The Mediatization and Framing of European Parliamentary Elections Campaigns. In Michaela Maier, Jesper Strömbäck and Linda Kaid (eds). *Political Communication in European Parliamentary Elections*. I. England/USA: Ashgate Publishing Limited, 2011. s. 161-175, 14 s.
- Tan, P.-N., M. Steinbach, V. Kumar (2006) Cluster Analysis: Basic Concepts and Algorithms. In *Introduction to data mining*. Boston, MA: Addison-Wesley. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://wwwusers.cs.umn.edu/~kumar/dmbook/ch8.pdf>.
- URBÁNIKOVÁ, Marína a Jaromír VOLEK. Prezidentské volby ve vysílání ČRo 1 Analýza objektivita a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo 1 Radiožurnál mezi 15. 12. 2012 a 26. 1. 2013. Praha, Rada ČRo: Český rozhlas, Praha., 2013. 134 s

- Marína URBÁNIKOVÁ a Jaromír VOLEK: Between Europeanization and De-Europeanization. A Comparative Content Analysis of the EU Agenda in the Pre-election Czech Quality Press. In XXII World Congress of Political Science, Madrid, Spain. 2012.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
  - VOLEK, Jaromír a Marína URBÁNIKOVÁ. *Čeští novináři v komparativní perspektivě*. Praha: Academia, 2017. 386 s. Společnost, sv. 18. ISBN 978-80-200-2699-6.
  - Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: *Media a společnost*. Praha.
  - Volek, J. (2010) Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In *B. Dobek-Ostrowska, M. Głowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
  - Volek, J. (2000) Analýza diskusních pořadů pro RRTV ČR. Brno: FSS MU.
  - VOLEK, Jaromír. Mediální obraz ve volební kampani. Prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce. In *Média a společnost*. Praha: Fokoláre, Pontes., 2013. s. 5-18, 14 s.
  - VOLEK, Jaromír. Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In Bogusława Dobek-Ostrowska Michał Głowacki Karol Jakubowicz Miklós Sükösd: *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives*. I. Budapest: Central European University Press, 2010. s. 171-194, 23 s.
  - VOLEK, Jaromír. Objektivita a vyváženost hlavních diskusních pořadů (V pravé poledne, Sedmička, Partie). In: *Zpráva o stavu vysílání a činnosti RRTV ČR*. Praha: Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání, 2000. 22 s. Výroční zpráva RRTV.
  - Woods J (2007) Democracy and the press: a comparative analysis of pluralism in the international print media. *The Social Science Journal* 44(2): 213–230.
  - Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
  - Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.

Přijatá usnesení a shrnutí dalšího vývoje

Usnesení přijatá dne 10. března 2020 (zasedání Rady č. 5/2020):

- Rada se seznámila s Analýzou rozhlasového vysílání FREKVENCE 1 před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), v platném znění, a na základě ustanovení § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, žádá provozovatele Frekvence 1, a.s., IČ 49240226, sídlem Wenzigova 4/1872, 120 00, Praha 2, o podání vysvětlení, jakým způsobem probíhal výběr pozvaných představitelů politických stran do pořadu Pressklub programu FREKVENCE 1 v období před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019, konkrétně v období čtyř týdnů před uskutečněním voleb, kdy byly odvysílány rozhovory pouze se třemi zástupci stran, které do voleb kandidovaly (KDU-ČSL, ANO, Piráti). Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení této výzvy.

Usnesení přijaté dne 5. května 2020 (zasedání Rady č. 9/2020):

- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Frekvence 1, a.s., IČ 49240226, sídlem Wenzigova 4/1872, 120 00, Praha 2, jakým způsobem probíhal výběr pozvaných představitelů politických stran do pořadu Pressklub programu FREKVENCE 1 v období před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019, konkrétně v období čtyř týdnů před uskutečněním voleb.

Z předložené analýzy vyplynulo, že v pořadech FREKVENCE 1 byla agenda voleb do EP pokryta marginálně. Ačkoli se však příspěvky primárně věnovaly mimovolební tematice, v případě pořadu Pressklub se ukázalo, že byly ve sledovaném období (tedy v období čtyř týdnů před uskutečněním voleb) osloveny pouze tři relevantní politické subjekty, zatímco šest zbývajících sněmovních stran nemělo v Pressklubu svého reprezentanta. Tato skutečnost založila důvod konstatovat porušení kritéria rovnocenného přístupu do vysílání.

S ohledem na shora uvedené Rada rozhodla požádat provozovatele o podání vysvětlení, jakým způsobem probíhal výběr pozvaných představitelů politických stran do pořadu Pressklub programu FREKVENCE 1 v období před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019, konkrétně v období čtyř týdnů před uskutečněním voleb, kdy byly odvysílány rozhovory pouze se třemi zástupci stran, které do voleb kandidovaly (KDU-ČSL, ANO, Piráti).

Provozovatel zareagoval dopisem, v němž vysvětlil, že v uvedeném období pořad Pressklub nebyl koncipován jako výhradně či převážně politický, tím méně jako volební či předvolební. Zastoupení politiků a politických témat v pořadu Pressklub, stejně tak, jako v ostatním vysílání programu Frekvence 1 v daném období, bylo marginální. Obsahové zaměření jednotlivých pořadů/příspěvků/vystoupení/hostů pokrývalo široké spektrum témat a osobností z nejrůznějších oborů lidské činnosti. V dotčeném období nebyli konkrétní představitelé politických uskupení, jejichž členové kandidovali ve volbách do EP, pro účast v pořadu Pressklub (ani pro účast v jiných pořadech

programu) zváni podle žádného předdefinovaného klíče. S ohledem na skutečnost, že pořad Pressklub nebyl koncipován jako volební či předvolební ve vztahu k volbám do EP, nebyli relevantní politické subjekty v tomto smyslu cíleně oslovovány vůbec, respektive osobnosti nebyly do účasti v pořadu zvány podle své politické příslušnosti či v jakékoliv souvislosti s volbami do EP, ale výlučně podle úvahy produkce pořadu z hlediska potenciální předpokládané zajímavosti dané osobnosti a rozhovoru s ní pro posluchače. Pořad Pressklub je sice obsahově obecně zaměřen i na politická témata, ovšem v širším kontextu, v němž je rozsah toho, co lze považovat za politické téma, velice široký, neboť politickým lze označit v podstatě každé jiné než zcela bezvýznamné či odlehčené téma. Hosté jsou k účasti v pořadu zváni pouze na základě úvahy produkce provozovatele, a to bez výjimek napříč společnostmi, a tedy i napříč politickým spektrem tak, aby bylo dbáno zásad objektivit a vyváženost a v celku vysílaného programu nebyla jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.